

Colecția Viața în Hristos
Seria Immografie bizantină

4

Sfântul Fotie, Patriarhul Constantinopolului
Sfântul Ioan Mavropous, Mitropolitul Evhaitelor

Canoane de rugăciune la
Sfântul Ierarh Nicolae,
Arhiepiscopul Mirelor Lichiei

Traducere din limba greacă veche

LAURA ENACHE

Introducere și ediție îngrijită de

Pr. DRAGOȘ BAHRIM

Carte tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului

TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Doxologia

Iași, 2019

CUPRINS

Introducere (Pr. Dragoș Bahrim) 7

*Sfântul Fotie, Patriarhul Constantinopolului,
Canoane de rugăciune la
Sfântul Ierarh Nicolae al Mirelor Lichiei*

Canonul I 21

Canonul al III-lea 33

Canonul al IV-lea 45

Canonul al V-lea 57

Canonul al VI-lea 69

Canonul al VII-lea 81

Canonul al VIII-lea 93

*Sfântul Ioan Mavropous, Mitropolitul Evhaitelor,
Canoane de rugăciune la
Marele Ierarh Nicolae al Mirelor Lichiei*

Canonul I 107

Canonul al II-lea 121

<i>Canonul al III-lea</i>	135
<i>Canonul al IV-lea</i>	149
<i>Canonul al V-lea</i>	163
<i>Canonul al VI-lea</i>	175
<i>Canonul al VII-lea</i>	191
<i>Canonul al VIII-lea</i>	205

Introducere

Sfântul Nicolae deține un loc extrem de important în Sinaxarul sfinților Bisericii Ortodoxe. Activitatea sa în Mira Lichiei unde a fost arhiepiscop, precum și multele minuni pe care le-a săvârșit atât în timpul vieții, cât și după moarte, l-au făcut foarte îndrăgit de credincioși¹. Pomenirea lui se face pe 6 decembrie, iar data la care se prăznuiește mutarea sfintelor sale moaște la Bari în Italia este 9 mai.

Faptul că a trăit în perioada agitată a domniei Împăraților persecutori Dioclețian și Maximian, apoi în timpul Sfântului Împărat Constantin cel Mare, în secolul al IV-lea, când au avut loc evenimente majore pentru Biserică, precum cel dintâi Sinod Ecumenic de la Niceea², i-a dat

---

¹ Despre viața și minunile Sfântului Nicolae, a se vedea mai ales dosarul publicat de G. Anrich, *Hagios Nikolaos. Der Heilige Nikolaos in der griechischen Kirche*, t. 1, 2, Leipzig - Berlin, 1913, 1917, ce conține marea majoritate a textelor hagiografice dedicate Sfântului Nicolae (vieți, sinaxare, encomioane, epitomii, minuni, și altele). Un inventar al surselor hagiografice se poate găsi la F. Halkin, *Bibliotheca hagiographica graeca*, t. II, Bruxelles, 1957, 1347-1364n.

² Despre participarea Sfântului Nicolae la Sinodul I Ecumenic de la Niceea, a se vedea Sf. Nicodim Aghioritul, *Συναξαριστής τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ*, t. I, Veneția, 1819, p. 335.

posibilitatea să joace un rol important în cadrul acestora. Minunile sale, activitatea lui pastorală și intervențiile lui minunate în Biserică, au constituit teme îndrăgite de poeții și imnografi creștini, care l-au cinstit cum se cuvine. În afară de patru slujbe bizantine dedicate Sfântului Nicolae, există o mulțime de compoziții imnografice care îl laudă pe acesta: tropare și stihiri, mărimuri, condace și multe canoane³. De asemenea, Sfântul Nicolae este cinstit în mod special în fiecare săptămână (miercurea la vecernie și joia la utrenie) cu slujbă în *Octoih*. Opt canoane pe glasuri au fost compuse de Sfântul Iosif Imnograful⁴, între care șapte sunt *Octoih*. Mai notăm că în mod eronat îi este atribuit lui Iosif Imnograful și canonul pe glasul al 2-lea din *Octoih*, care nu este opera lui Iosif, ci a lui Teofan Graptul⁵, care substituie canonul pe glasul al 2-lea al lui Iosif care poartă acrostihul „Rugăciunea mea jalnică, Nicolae, pri-mește-o; a lui Iosif”.

---

³ H. Themelis, „Ὁ ἅγιος Νικόλαος ἀρχιεπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας ἐν ὑμνογραφίᾳ”, *Συμπόσιον Πνευματικῶν ἐπὶ χρυσῷ Ἰωβηλαίῳ τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν Νικοδήμου*, Ἀθῆναι 1989, pp. 53-74; S.P. Paschos, „Saint Nicolas dans l’hymnographie byzantine”, *Θεολογία*, 57, 1986, pp. 397-422.

⁴ E. Tomadakis, *Ἰωσήφ ὁ Ὑμνογράφος. Βίος καὶ ἔργον* [Σειρὰ διατριβῶν καὶ μελετημάτων 11], Ἀτῆνα, 1971. Despre Sf. Iosif Imnograful, a se vedea articolul de sinteză „Ἰοσιφ Πеснописец”, *Πравославная энциклопедия*, t. 26, 2011, pp. 58-68, dar și introducerea noastră la volumul Sf. Iosif Imnograful, *Canoane de rugăciune la Sfântul Arhanghel Mihail [Viața în Hristos. Imnografie bizantină 3]*, trad. L. Enache, Ed. Doxologia, Iași, 2018, mai ales pp. 9-15.

⁵ Analiza paternității acestui canon a fost definitivată de A. Zervoudakis, *Θεοφάνης ὁ Γραπτός. Βίος καὶ ἔργον* [Διδακτορική διατριβή], Ρεθυμνο, 2002, p. 266.

*Sfântul Fotie,
Patriarhul Constantinopolului*

*Canoane de rugăciune la
Sfântul Ierarh Nicolae al Mirelor Lichiei*

*Canonul I
la Sfântul Nicolae al Mirelor Lichiei*

Acrostih: Către Nicolae, întâia cântare a lui Fotie

Cântarea 1, glasul 1

Irmosul:

«**D**reapta ta cea purtătoare de biruință, cu dumnezeiască cuviință, întru tărie s-a preaslăvit. Că aceasta, nemuritoare, ca o puternică a toate, pe potrivnici a zdrobit, israelitenilor făcându-le cale nouă prin adânc.»

Stih: Sfinte Ierarhe Nicolae, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi

La rugăciunea ta, înțelepte, și la caldă ocrotirea ta caut scăpare, cutremurat de patimi și împresurat de ispitele vieții; fii ocrotitor al meu și apărător.

V indecă patimile sufletului și durerile trupului meu, slăvite, căci ești doctor dat de Dumnezeu, Nicolae, celor ce te laudă pe tine și cu dor te fericesc.

Slavă...

L iman de mântuire ai fost celor ce străbat marea vieții, căci tu ne izbăvești din furtuna necazurilor și alungi vânturile cele potrivnice.

Și acum...

B iruiește, Curată, împietrirea sufletului meu¹ și dă-mi mie pocăință, zdrobește războiul trupului, dându-mi liniște, dumnezeiasca ta liniște, ceea ce ai născut lumii pe Domnul.

Cântarea a 3-a

Irmosul:

Însuși, Cel ce știi neputința firii omenești și după
«**I** milostivire Te-ai închipuit într-înșea, încinge-mă cu
putere de sus, ca să strig Ție: Sfântă este Biserica cea

---

¹ Mc. 3, 5; Ef. 4, 18; Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la Psalmi*, PG 105, 257.

însuflețită a slavei Tale celei nepovestite, Iubitorule de oameni».

Cu putere și cu tărie fiind încins² de la Dumnezeu, înțelepte, ai ridicat trofee de biruință împotriva patimilor. Alungă și acum patimile de la sufletele noastre, dăruindu-ne lumina nepătimirii și harul mântuitor.

Slavă...

Alungă primejdiile și necazurile neîncetate și uneltirile vrăjmașilor de la cei ce vin pururea la tine, Sfinte Nicolae, căci poți toate câte voiești, luând de la Hristos har îmbelșugat.

Și acum...

Toată înălțarea minții mele spre tine o îndrept, ca să mă desfățez de frumusețea ta. Ceea ce singură ești de Dumnezeu dăruită dăruiește-mi, să-mi desprind mintea de tot ceea ce este pământesc și de orice dorire a celor stricăcioase.

---

² Ps. 64, 7.

Cântarea a 4-a

Irmosul:

«**M**unte umbrit cu harul cel dumnezeiesc, privindu-te Avacum cu ochii cei de departe văzători, mai înainte a vestit pe Sfântul lui Israel, cel ce vrea să iasă din tine spre mântuirea și înnoirea noastră.»

Cu rugăciunile tale cele bineprimite, Părinte Nicolae, zdrobește uneltirile vrăjmașului, alungă roiul bolilor, slobozește-ne din nenorocirile vieții pe cei ce te ferim pe tine cu credință și risipește năvala gândurilor.

Cu vrednicie ți-ai săvârșit viața, Nicolae, și cu adevărat te-ai unit cu desăvârșita și ființiala sfințenie; pentru aceea, de acolo ți-ai atras lumina cea minunată a negrăitelor minuni, slăvite.

Slavă...

Lumea te cunoaște pe tine fierbinte ocrotitor și se izbăvește prin tine de întunecata potopire a necazurilor, Nicolae, și se umple de lumina nădejzii; pentru aceea, cu credință te laudă și te cinstește pe tine.

Și acum...

Plouă mie pâraiele mântuirii, Fecioară, uscând șuvoaiele cele rele ale datoriilor mele și ștergându-le cu totul, Preacinstită, căci ai izvorât tuturor muritorilor mântuirea.

Cântarea a 5-a

Irmosul:

«**C**el ce ai luminat cu lumina venirii Tale, Hristoase, și ai făcut să strălucească cu Crucea Ta marginile lumii, luminează cu lumina cunoștinței dumnezeirii Tale inimile tuturor celor ce Te laudă cu dreaptă credință».

Cu învățăturile tale cele înfocate, purtătorule de Dumnezeu, ai luminat turma să cinstească o singură putere a Treimii, o singură domnie, o singură fire, spulberând hulele lui Arie.

Slavă...

Izbăvește-i pe toți cei ce te cheamă pe tine, Nicolae, din patimi și primejdii, din boli și neazuri, din nenorociri și păcate, și din osânda focului.

Și acum...

O, Fecioară, Născătoare de Dumnezeu, pe cei ce acum te laudă izbăvește-i din toată stricăciunea diavolului și dăruiește milă și mântuire în Ziua cunoașterii celor ascunse³.

Cântarea a 6-a

Irmosul:

Înconjuratu-ne-a pe noi adâncul cel de dedesubt și «**I**nu avem scăpare; socotitu-ne-am ca oile de junghiere; mântuiește pe poporul Tău, Dumnezeul nostru, că Tu ești celor neputincioși tărie și îndreptare».

Desfătându-ne de harul tău, preasfinte Nicolae, cinstindu-te pururea cu vrednicie în sfinte cântări, slăvim și sărutăm chipul icoanei tale.

Slavă...

Singur puternic, singur milostiv, singur multmilostiv fiind, Cel pe care L-ai slujit prin faptele tale, Acesta te-a dăruit pe tine muritorilor apărător și izbăvitor tuturor în primejdii.

---

³ Cf. Mt. 10, 26; Lc. 12, 2.

Și acum...

Înțelepciunea lui Dumnezeu cea enipostaziată sălăș-
luindu-Se în pântecele tău⁴, Și-a zidit casă Sieși din
preacuratele și sfintele tale sânghiuri și prin tine S-a arătat
tuturor muritorilor, Mireasă a lui Dumnezeu.

Cântarea a 7-a

Irmosul:

«**P**e tine, Născătoare de Dumnezeu, Cuptor înțele-
gător te cunoaștem noi, credincioșii; că precum a
mântuit pe cei trei tineri Cel Preaînalt, și pe mine, tot omul,
în pântecele tău m-a înnoit Dumnezeuul părinților, Cel
lăudat și preaslăvit».

Sub acoperământul tău am alergat acum, cuprins fiind
de întunericul păcatelor cumplite; nu mă lepăda,
Sfinte Nicolae, ci, cu ochiul tău binevoitor veghindu-mă,
trimite-mi lumina strălucitoare a iertării!

Ostenelile virtuților tale, Ierarhe, izvorând mirul, trimitt
lui Hristos bună mireasmă adevărată, pe care mi-
rosind-o El Însuși, îți dă în schimb mireasma minunilor,
prin care, bucurând sufletele, alungi duhoarea patimilor.

---

⁴ Cf. Pilde 9, 1; In 1, 14.

Slavă...

Noaptea relelor m-a cuprins, Sfinte, pentru aceea am scăpat la tine, fiul cel fără prihană al zilei și al luminii⁵, tu mă călăuzește cu lumina ta la bucuria cea dumnezeiască, dăruindu-mi mie căi luminate de mântuire!

Și acum...

Toată nădejdea și viața mea în tine le-am pus, căci pe tine te am ajutor și dumnezeiesc sprijin, Stăpână cu totul fără de prihană, și prin nădejdea în tine mă întăresc din cugetul bolnav și din greutatea vieții.

Cântarea a 8-a

Irmosul:

«**I**n cuptor, tinerii lui Israel...»

Mântuiește-i pe toți, Stăpâne Hristoase, din nenorocirile vieții, din primejdiile cele de multe feluri și din asaltul patimilor, din boli și din necazuri, cu rugăciunile și cererile Sfântului Nicolae, pe care ni l-ai dat nouă spre mântuire!

---

⁵ Cf. Ef. 5, 8; I Tes. 5, 5.

**Binecuvântăm pe Tatăl,
pe Fiul și pe Sfântul Duh, Domnul.**

Cu strălucirile razelor învățăturilor și minunilor tale, Sfinte, lumea întreagă ai luminat, înțelepte. Pentru aceea, acum luminează și sufletul meu, care zace în întunericul păcatelor, căci tu luminos ca un astru te-ai arătat lumii.

Și acum...

Cât de frumoasă, cât de minunată ești Născătoare de Dumnezeu, Buno, fiind mai înaltă decât toate făpturile, prin dumnezeieștile străluciri ale curăției, singură L-ai primit pe Împăratul tuturor în pântecul tău, în chip de negrăit și de nespus.

*Să laudăm, bine să cuvântăm și să ne închinăm Domnului,
cântându-I și preainălțându-L pe Dânsul întru toți vecii!*

Irmosul:

În cuptor, tinerii lui Israel, ca într-o topitoare, cu po-
«doaba dreptei credințe mai curat decât aurul au strălucit, grăind: „Binecuvântați, toate lucrurile Domnului, pe Domnul, laudați-L și-L preainălțați întru toți vecii”».